

ський персонал, неефективність системи управління (механізмів управління та організації управління), помилки в прийнятті рішень стратегічного характеру та ін.

Вважаємо, що усунути фактори, що тягнуть за собою негативні наслідки для діяльності підприємства, можливо шляхом застосування заходів щодо запобігання банкрутству ще на стадії зрілості. Основною метою на даному етапі має стати максимальне його продовження, через те, що в цей час підприємство отримує найбільшу фінансову віддачу, формує необхідну основу для підготовки і реалізації подальших стратегічних рішень. Таким чином, головною умовою успішної діяльності підприємства є не тільки дотримання вимог зростання або зниження витрат, але і постійний моніторинг ділової активності, своєчасне виявлення і усунення відхилень.

Слід зазначити, що для запобігання банкрутству керівництво на всіх етапах життєвого циклу підприємств має аналізувати існуючі проблеми і приймати відповідні рішення щодо їх усунення. Завдяки конкретним діям можна захиститися від негативного впливу зовнішнього та внутрішнього середовища, що на завершення дозволить уникнути появи ознак банкрутства.

Джерела та література

1. Воронкова А. Е., Вечерковські Р. З., Воронков Д. К. Діагностика стану підприємства: теорія і практика: монографія. Харків: ІНЖЕК, 2008. 520 с.
2. Головач К. С. Моделі оцінки ймовірності банкрутства та антикризовий менеджмент. *Економічний форум*. 2016. № 3. С. 189–195.
3. Коваленко О. В. Концепція життєвого циклу підприємства та кризові фактори. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/123456789/2857> (дата звернення: 05.10.2020).

Чмир К. – студентка

Науковий керівник: к. е. н., ст. викл.
І. Дворник
ВП НУБіП України «Ніжинський
агротехнічний інститут»
м. Ніжин, Україна

Економічна безпека сільськогосподарського підприємства та заходи її підвищення

В умовах глобалізації економічного простору, проблема економічної безпеки набуває все більшої актуальності. Значимість макроекономічних аспектів економічної безпеки помітно підвищується в умовах значних соціально-економічних перетворень, як на глобальному, так і національному рівнях. Такі перетворення особливо яскраво простежуються на прикладі аграрних відносин, оскільки саме вони є ключовими в системі економічної і продовольчої безпеки нашої держави. Аграрний сектор економіки є матеріальною основою, як продовольчого забезпечення населення, так і економіки в цілому [1]. Сільське господарство в економіці будь-якої країни займає особливе місце і має ряд особливостей. Найважливішою з них є те, що виробництво сільськогосподарської продукції органічно пов'язане з використанням землі і природного середовища. В сільському господарстві в більшій мірі, ніж в інших галузях, у відтворювальному процесі використовується продукція власного виробництва, що зумовлює визначальну роль рівня розвитку сільського господарства у формуванні економічної безпеки країни. Саме галузь сільського господарства здійснює прямий вплив на економіку, соціальні відносини і стан навколишнього середовища [2]. Економічна безпека характеризує стабільність економічної системи до впливу зовнішніх і внутрішніх факторів, а стійкість передбачає її розвиток.

Об'єктом дослідження є система економічної безпеки в сільськогосподарському підприємстві.

Предметом дослідження є механізми й інструменти підвищення рівня економічної безпеки сільськогосподарського підприємства.

Сільськогосподарські підприємства займають визначальне місце у розвитку сільських територій. Для більшості сіл вони є основним джерелом робочих місць та соціального відтворення. Саме тому управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств має не лише суто економічний характер, а й глибокий соціальний аспект. Економічна безпека сільськогосподарського підприємства – це такий стан його господарських ресурсів, що забезпечує раціональну галузево-організаційну структуру підприємства, враховуючи географічне розташування та природно-кліматичні умови його діяльності, за якого воно здатне ефективно протидіяти можливим загрозам внутрішнього й зовнішнього середовища, а також досягати поставлених цілей і завдань на основі реалізації обраної ним стратегії розвитку. Економічна безпека аграрного підприємства у вузькому розумінні – це його здатність функціонувати в якості суб'єкта господарювання за існуючого рівня ресурсного забезпечення та обраної спеціалізації виробництва. Економічна безпека аграрного підприємства у широкому розумінні – це його здатність досягти належного рівня конкурентоспроможності за будь-якого ступеня впливу можливих ризиків і загроз.

Головна мета економічної безпеки сільськогосподарського підприємства полягає в тому, щоб гарантувати його стабільне та максимально ефективне функціонування тепер і високий потенціал розвитку в майбутньому. Економічна безпека підприємства досягається в тих випадках, коли воно є фінансово стійким, здатне запобігати негативному впливу внутрішніх та зовнішніх ризиків, а його ресурсний потенціал, організаційна та управлінська структури відповідають цілям і завданням статутної діяльності. Економічна безпека сільськогосподарських підприємств є критерієм надійності їх партнерства у бізнесі та спроможності забезпечувати переробні підприємства сировиною, а населення продуктами харчування.

У сучасних умовах господарювання аграрні товаровиробники повинні враховувати ймовірність виникнення невизначеності умов здійснення підприємницької діяльності, наявність ризику та загроз їх економічній безпеці. Для оцінки рівня ризику та можливих загроз на підприємстві повинні розробити комплекс заходів, спрямованих на мінімізацію можливих ризиків та протидію загрозам і підвищення рівня економічної безпеки підприємства.

Ризик – це ймовірність виникнення непередбачених втрат очікуваного прибутку, доходу, майна, коштів у зв'язку з випадковою зміною умов економічної діяльності, впливом несприятливих обставин.

Загрози економічній безпеці – це дія дестабілізуючих природних чинників і/або суб'єктивних, пов'язаних з недобросовісною конкуренцією та порушенням законів і норм, що може спричинити потенційні або реальні втрати для організації.

Фінансова безпека є основним елементом та умовою системи його економічної безпеки, але поняття фінансової безпеки як самостійного об'єкту управління в літературі наразі не отримало гідного вивчення [3]. Найповнішим визначенням фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств є твердження, що це діяльність з управління ризиками та захисту інтересів аграрного підприємства від зовнішніх та внутрішніх загроз з метою забезпечення стабільного розвитку підприємництва та росту власного капіталу в поточній та стратегічній перспективі [4].

Підвищення економічної безпеки сільськогосподарських підприємств потребує розробки дієвого організаційно-економічного механізму, що передбачає реалізацію цілеспрямованих дій на усіх стадіях формування безпеки підприємства, включаючи моніторинг, заходи щодо підвищення її рівня в межах стратегічних орієнтирів, а також контроль за ефективністю впроваджуваних заходів. Ефективним способом підвищення економічної безпеки сільськогосподарських підприємств є оптимізація рівня її функціональних складових за рахунок раціонального розподілу обмежених виробничих ресурсів.

Отже, проблеми економічної безпеки галузі сільського господарства досить актуальні та вимагають негайного розв'язання шляхом активізації зусиль як з боку держави, так і власників підприємств. Враховуючи нинішню економічну ситуацію в країні та ринкові умови функціонування суб'єктів підприємництва, основними пріоритетними завданнями мають бути: державний протекціонізм в аграрній сфері, реалізація різних програм державної підтримки засобом адресної мотивації; залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій; підвищення рівня формування та використання основних виробничих засобів, включаючи землю, відповідно до їх нормативної потреби; залучення інновацій. Впровадження вищезазначених заходів забезпечить ефективне функціонування суб'єктів господарської діяльності, підвищення рівня їх конкурентоспроможності та посилить їх економічну безпеку.

Джерела та література

1. Амбросов В. Я. Трансформаційні зміни і їх підтримка в агропромисловому комплексі. *Основні напрями високоефективного розвитку пореформованого та агропромислового виробництва в Україні на інноваційній основі*. Київ: ІАЕ УААН, 2002. С. 224.
2. Єлістратова Ю. О. Економічна безпека сільськогосподарських підприємств та її складові на макро- та мікрорівнях. *Інноваційна економіка*. 2010. № 5. С. 81–86.
3. Мартюшева Л. С., Петровська Т. Е., Трихліб Н. І. Фінансова безпека підприємства як самостійний об'єкт управління. *Коммунальное хозяйство городов*, 2006. № 71. С. 235–8.
4. Кракос Ю. Б., Разгон Р. О. Управління фінансовою безпекою підприємств. *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики*. 2008. № 1 (1). С. 86–97.

Шипович Р., Яковичин Ю. – студенти

Науковий керівник: к. е. н., доц.

В. Свірський

Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту Західноукраїнського національного університету
м. Івано-Франківськ, Україна

Загрози економічній безпеці держави

В умовах загострення проблем соціально-економічного змісту в Україні внаслідок пандемії актуальним є забезпечення економічної безпеки держави. Вона є одним із найважливіших національних пріоритетів, оскільки охоплює основні сфери життєдіяльності суспільства та держави. У сучасних умовах економічна безпека є багатоаспектним поняттям. Теоретичні основи економічної безпеки, напрями її забезпечення вичали О. Барановський, О. Білорус, Т. Васильців, З. Варналій, М. Єрмошенко, Я. Жаліло, О. Комеліна, С. Мочерний, В. Мунтіян, В. Сазонов, Р. Сніщенко, Л. Шалієвська, М. Флейчук та ін. [1–7]. Утім, залишається не до кінця вирішеною проблема встановлення й нейтралізації загроз економічній безпеці, що визначається відсутністю у літературі єдиного комплексного підходу до їх систематизації., що зумовлює значну актуальність даного дослідження.

Під загрозами економічної безпеки країни зазвичай розуміють певну сукупність наявних та потенційно можливих чинників, що створюють небезпеку для реалізації національних інтересів у економічній сфері, спричиняють шкоду або порушення нормального функціонування економіки. Вони є причиною збитків, що виникають під дією певних чинників, тому потребують комплексу заходів для їх нейтралізації та усунення. Виділяють зовнішні (екзогенні) та внутрішні (ендогенні) загрози економічній безпеці.